

Stockholms
stad

Förstudie om att söka grundskola

En kvalitativ och kvantitativ analys för
utbildningsförvaltningen i Stockholms stad

2025-03-04

stockholm.se

Sammanfattning

Stockholms stad strävar efter att erbjuda en likvärdig skola för alla, oavsett var du bor. För att få fler vårdnadshavare att förstå värdet av stadens skolor och söka en skola i närområdet har utbildningsförvaltningen låtit genomföra en förstudie med syfte att undersöka kunskap, attityder, önskemål, hinder, drivkrafter och behov bland olika målgrupper. Förstudien har fokuserat på stadsdelarna Skärholmen och Norra innerstaden.

Förstudien har bestått av inläsning av material, en kunskapsinventering med utvalda representanter från Stockholms stads utbildningsförvaltning, grundskoleavdelningen och kommunikationsenheten, en kvantitativ undersökning med 300 vårdnadshavare och 24 kvalitativa samtal med vårdnadshavare.

Bilden som har vuxit fram från de olika insiktsaktiviteterna har varit samstämmig. Olikheter har framkommit mellan vårdnadshavare i Skärholmen och Norra innerstaden men det finns även flera likheter. När vårdnadshavare söker grundskola väger mjuka värden som trygghet och trivsel många gånger lika tungt som hårdare fakta i form av till exempel skolans meritvärden.

Det går att tyda att två faktorer sticker ut som avgörande i beslutet kring vilken/vilka grundskolor vårdnadshavare söker. Dessa två faktorer är närhet till skolan och rekommendationer från andra.

Den personliga kontakten i skolan är viktig för vårdnadshavare och majoriteten lyfter kompetenta och engagerade lärare som den enskilt viktigaste faktorn för att de ska känna sig nöjda med barnets skolgång. Barnens trygghet i kombination med hög akademisk nivå omnämns som två viktiga faktorer som vårdnadshavare lägger stor vikt vid när de bedömer en skolas kvalitet.

Flera av de intervjuade vårdnadshavarna har besökt en eller flera skolor innan de har sökt plats. Informationsträffar är bra tillfällen för Stockholms stads skolor att förmedla bilden av skolan och att ge vårdnadshavarna en känsla av såväl personalen som skolmiljön.

Det framgår även av förstudien att stadens skolor behöver fördjupa samarbeten med stadens förskolor, som har en viktig roll i att informera vårdnadshavare om de kommunala grundskolorna som finns i området. Vidare är det viktigt att de kommunala skolorna samarbetar lokalt med civilsamhället och arbetar med uppsökande kontakt, för att se till att information om skolan finns lättillgänglig.

Vårdnadshavare önskar enklare och mer tillgänglig information om skolor och ansökningsprocesser. Förstudien visar att stadens berättelse om den kommunala grundskolan behöver stärkas och att

de enskilda skolorna även behöver berätta om fördelarna med just den skolan. Detta eftersom stadens skolor har flera gemensamma fördelar, men också olikheter. Att höja upp personalen är ett bra sätt att synliggöra den kvalitet som stadens skolor står för.

Innehåll

Sammanfattning	3
Bakgrund och syfte.....	6
Inledning	6
Metod och genomförande	7
Inläsning av tidigare undersökningar och initiativ	7
Kunskapsinventering genom workshop	7
Kvantitativa intervjuer	8
Kvalitativa intervjuer	9
Resultat	10
Resultat av inläsning	10
Resultat av kunskapsinventering	11
Resultat kvantitativa intervjuer	15
Svar på enkätundersökningen	15
Resultat av kvalitativa intervjuer.....	24
Deltagarna	24
Svar på den kvalitativa undersökningen	25
Analys och rekommendationer.....	39
Mjuka värden är viktiga när vårdnadshavare söker grundskola	39
Närhet till skolan och rekommendation styr beslutet	39
Engagerade lärare skapar det största värdet.....	40
Trygghet och undervisning med kvalitet värderas högt av vårdnadshavare	41
Informationsträffar ger en bra bild av skolan.....	42
Förskolan är en viktig kommunikativ arena.....	42
Stadens skolor behöver stärka sina berättelser	42
Önskade kommunikationssätt från vårdnadshavare	43
Likheter och skillnader mellan olika områden	43
Lokal förankring och relation med civilsamhället är centralt	44
Vårdnadshavares syn på fristående och kommunala grundskolor	45

Bakgrund och syfte

Stockholms stad strävar efter att vara en närvarande stad och att erbjuda en likvärdig skola för alla, oavsett var du bor. Det finns flera fördelar för barn som går i Stockholms stads skolor. Dels i form av långsiktighet, trygghet och stabilitet, dels i form av kvalitet på undervisningen. För att få fler vårdnadshavare att förstå värdet av stadens skolor och att välja en skola i närområdet ska utbildningsförvaltningen ta fram en övegripande budskapsplattform som ska svara på de behov och önskemål som finns bland vårdnadshavare runt om i Stockholm. Budskapsplattformen ska fungera för alla kommunala grundskolor och är en grund för skolorna när de använder den i sin lokala kontext. För att budskapen ska fånga de behov som finns i olika områden och bland olika grupper är det centralt att ha en målgruppsinvolvering. Genom att göra en förstudie tar vi reda på kunskap, attityder, önskemål, hinder, drivkrafter och behov bland olika målgrupper samt utforska hur de skiljer sig i olika områden. Genom ökad förståelse kan utbildningsförvaltningen bättre möta vårdnadshavares behov och anpassa kommunikationen så att fler vårdnadshavare kan göra välinformerade ansökningar till skolor i Stockholm. Förstudien har fokuserat på stadsdelsområdena Skärholmen och norra innerstaden.

Inledning

Utbildningsförvaltningen i Stockholms stad har gett Gullers Grupp i uppdrag att genomföra en förstudie som ska undersöka vad som är viktigt när vårdnadshavare söker grundskolor i stadsdelsområdena Skärholmen och Norra innerstaden.

Insikterna ska vara vägledande i arbetet att få fler vårdnadshavare att söka en kommunal grundskola nära hemmet.

Under hösten 2024 genomfördes en förstudie bestående av flera delar:

- En inläsning på nuläget och rådande utmaningar.
- En kunskapsinventering i form av en halvdags workshop med representanter inom berörda verksamheter – skolläda, chefer och kommunikationsansvarig.
- En kvantitativ undersökning med 300 vårdnadshavare i olika områden, i form av på stan-intervjuer på flera språk.
- En kvalitativ undersökning i form av 24 djupintervjuer med vårdnadshavare.

Ungefär hälften av de kvantitativa och kvalitativa intervjuerna genomfördes med vårdnadshavare i Skärholmen. En önskan var att dessa intervjuer även skulle bidra till en ökad kunskap om hur vi kan stärka dialogen med vårdnadshavare som idag har barn i skolan i socioekonomiskt utsatta områden.

Övergripande frågeområden i förstudien:

- Vad är viktigt när man söker skola?
- Vad skapar störst värde i grundskolan?
- Hur ser kunskapen om och attityden ut till stadens skolor?
- Upplever vårdnadshavare skillnader mellan kommunala och fristående skolor?
- Vad behöver vårdnadshavare för att göra ett informerat val?

Metod och genomförande

För att få en heltäckande bild av rådande nuläge, önskemål och behov och för att undersöka frågorna ur flera perspektiv har förstudien bestått av flera delar. Vi har tagit del av tidigare undersökningar och initiativ, vi har fångat upp den kunskap som finns inom organisationen och vi har involverat vårdnadshavare.

Inläsning av tidigare undersökningar och initiativ

Förstudiens första del var inläsning av rapporter och artiklar som belyser de frågeställningar som undersökningen har tagit sikte på. Inläsningen har bland annat givit en bild av nuläget, vilka utmaningarna som finns i olika områden i dag och goda exempel att inspireras av. Inläsningen gav en bra utgångspunkt för att ställa relevanta frågor till rätt personer eftersom den ger en lägesbild av det vi vet idag och det vi behöver ta reda på.

Kunskapsinventering genom workshop

En kunskapsinventering är ett bra sätt att samla och lyfta upp den kunskap som finns i olika delar av en organisation. Gullers Grupp planerade för en halvdags workshop där representanter från olika delar i stadens verksamhet föreslogs medverka. Föreslagna representerade roller var kommunikationsansvarig/-chef, skolledning (rektorer, skolchef) och skolsamordnare.

Inför kunskapsinventeringen fick deltagarna en uppgift som användes som utgångspunkt för diskussionen under

kunskapsinventeringen. Alla deltagare presenterade sina bidrag utifrån frågeställningarna:

- Vilka faktorer tror du är viktiga för att stadens skolor ska bli det självklara förstahandsvalet?
- Vilka insikter har du som kan vara viktiga för detta projekt?
- Vad ser du som potentiella problem?
- Finns det goda exempel att inspireras ifrån?
- Finns det någon målgrupp som är viktig att lära sig mer om?
- Förväntningar och farhågor inför projektet?

Medarbetare från Gullers Grupp planerade, faciliterade och dokumenterade workshopen.

Kvantitativa intervjuer

En kvantitativ undersökning genomfördes med vårdnadshavare i de olika områdena för förstudien. Intervjuerna genomfördes på svenska, engelska och arabiska för att även fånga in svar från vårdnadshavare som inte tar till sig av kommunikationen på svenska. Genom intervjuerna önskade vi ta reda på hur kunskapen ser ut gällande kommunala skolor och fristående skolor, vilka fördelar respektive nackdelar vårdnadshavarna ser med alternativen, samt få viktiga insikter om hur man skaffar information om att söka skola och vad som är viktigt när man ska söka skola.

Urval och rekrytering

För att kunna garantera en statistisk säkerhet med även utrikes födda personer som kan vara språksvaga i svenska, önskade vi genomföra undersökningen genom personliga intervjuer i enkätform. Detta motiveras av att webbenkäter endast når cirka 50 % av utrikes födda personer i Sverige (Från Orvestos databas) och ingen av de som är språksvaga på svenska. Gullers Grupp har flerspråkiga intervjuare med stor vana att genomföra på-stan-intervjuer vid utvalda samlingsplatser där vi når målgruppen. Undersökningen har genomförts med vårdnadshavare som har barn mellan 6 och 16 år. Varje intervju beräknades ta 10 minuter.

Intervjufrågor

Intervjuguiden som intervjuarna använde innehöll 16 frågor plus bakgrundsvariabler. Alla frågor var icke-tvingande.

Frågeformulären togs fram av Gullers Grupp och godkändes av Stockholms stads utbildningsförvaltning.

Kvalitativa intervjuer

För att få en fördjupad bild av hur processen ser ut när man ska hitta och värdera information om att söka skola och vilka behov och drivkrafter som styr önskade vi intervjua vårdnadshavare i de områden som förstudien fokuserar på, på svenska och andra språk. Förutom insikter som kan vara till hjälp för att öka antalet barn som börjar på en kommunal skola och att utforma budskap till olika målgrupper och intressenter, önskade vi att intervjuerna skulle ge oss ökad kunskap om hur vi kan stärka dialogen med vårdnadshavare som idag har barn i skolan i socioekonomiskt utsatta områden.

Urval och rekrytering

Målgruppen var vårdnadshavare till barn som går i grundskolan, i åldern 6–16 år, boendes i stadsdelsområdena Skärholmen och Norra innerstaden. Vårdnadshavarna rekryterades via kontakter i Gullers Grupps nätverk. Via kontakterna fick vårdnadshavare information om syftet och ämnena för intervjuerna, anonymitet och personuppgiftshantering. De fick själva önska hur de ville bli intervjuade, fysiskt på plats, på Teams eller på telefon.

Det var önskvärt att intervjua vårdnadshavare med barn i olika åldrar och som går i både kommunala skolor och fristående skolor. Vi såg även att det skulle vara givande att intervjua både vårdnadshavare födda och uppvuxna i Sverige och utrikes födda vårdnadshavare som har bott olika lång tid i Sverige, med erfarenhet och kunskap av andra länders skolsystem.

Genomförande kvalitativa intervjuer

Vårdnadshavarna fick själva önska hur och på vilket språk de ville bli intervjuade på, i den första kontakten. Intervjuerna gjordes sedan på svenska, lätt svenska och engelska.

Varje intervju inleddes med att vårdnadshavaren fick information om undersökningen, anonymitet och personuppgiftshantering. Sedan genomfördes själva intervjun. Två medarbetare från Gullers Grupp närvarade vid varje intervju, båda med lång erfarenhet av att genomföra intervjuer. En av medarbetarna intervjuade och en antecknade. Intervjuerna spelades inte in. Varje intervju tog cirka 60 minuter.

Intervjuguide

Intervjuerna följde en intervjuguide, som tagits fram av Gullers Grupp och granskats och godkänts av utbildningsförvaltningen. Den består av bakgrundsvariabler (bostadsort, stadsdel, antal barn och

barnens åldrar, kön, födelseland samt utbildningsnivå), inledande frågor om barnens nuvarande skolor och därefter öppna frågor och följdfrågor inom följande sju områden: Innan man sökte plats på skolan; när barnet/barnen går i skolan; vad som skapar värde för vårdnadshavare och barn; kommunikation; skolans placering; kommunala- och fristående skolor; egna erfarenheter av skolsystemet. För intervjuer på andra språk än svenska översattes intervjuguiden av intervjuaren.

Tematisk analys

Efter genomförande av samtliga intervjuer, påbörjades en tematisk analys av intervjuanteckningarna. Analysgruppen bestod delvis av samma personer som genomfört intervjuer, men även av ytterligare medarbetare med stor erfarenhet av undersökningar och analys. Anteckningarna från intervjuerna lästes flera gånger, och svaren grupperades utifrån frågeområdena. Här gick det både att sammanfatta vårdnadshavarnas svar och att identifiera och beskriva teman i materialet.

Citat från intervjuerna plockades ut för att exemplifiera vårdnadshavarnas svar på frågeställningarna och även de identifierade temana.

Resultat

Resultat av inläsning

Nedan följer en sammanfattning av insikterna från den inläsning som bedöms vara relevanta för förstudiens utfall.

Den personliga relationen är viktig och allt vi gör kommunicerar

Den personliga kontakten med lärare och rektorer är viktig för vårdnadshavare och informationsmöte är ett tillfälle för vårdnadshavare att lära känna personal på skolan. I områden med hög andel utrikes födda vårdnadshavare kan det finnas stora behov av information på annat språk än svenska. Underlag visar på vikten av kommunikation med vårdnadshavare och elever och att alla som arbetar inom skolan har ett kommunikativt ansvar. I Stockholms stads kommunikationsprogram beskrivs det kommunikativa ansvaret för varje verksamhet; med verksamhetsansvar följer kommunikationsansvar.

Information som vårdnadshavare vill ha inför skolstart

Tidigare genomförd undersökning visar att vårdnadshavare med barn i fristående skola generellt sett är mer intresserade av ordningsregler och rutiner (55 %) än de med barn i kommunal skola (42%). De med barn i både kommunal och fristående skola är minst intresserade av ordningsregler och rutiner (33%).

Undersökningen visade också att respondenterna, innan barnet började, ansåg att det viktigaste var att få information om vem som jobbar i klassen (70%) och hur första veckan ser ut (70%) samt praktiska frågor som kläder, måltider, hämtning/lämning (67%). Ordningsregler och rutiner (43 %) och anmälan till fritids och fritidsavgift (47%) var minst intressant.

Vidare visade undersökningen att vårdnadshavare med barn i kommunal skola i större utsträckning än vårdnadshavare med barn i fristående skola är intresserade av information om hur fritids fungerar (70%) och om skolans informationskanaler (51%). Vårdnadshavare med barn i fristående skola är däremot mer intresserade av vad deras barn kommer lära sig (71 %).

Behöriga lärare är viktigt för elevers studieresultat

En bra skola med behöriga lärare och en lugn stimulerande studiemiljö är viktiga faktorer för att en elev ska uppnå bra studieresultat. Inom Stockholms stad är andelen behöriga lärare generellt sett hög, även i socialt utsatta områden. För läsåret 2024/2025 var den lägsta siffran 82 % (Skärholmen) och den högsta siffran 97 % (Skarpnäck).

Resultat av kunskapsinventering

När kunskapsinventeringen genomfördes vände vi blicken inåt samlade in den kunskap som finns i olika delar i organisationen och i olika delar av staden. Under kunskapsinventeringen lyfte vi bland annat vad som är viktigt i kommunikationen med vårdnadshavare i olika områden och vilka utmaningar som finns. Sammantaget gav dagen oss flera viktiga insikter kring både likheter och skillnader i olika stadsdelar och behov och förväntningar som vårdnadshavare och barn har kopplat till skolan.

Vikten av att vara lokala och snabbfotade

Flera av deltagarna på kunskapsinventeringen delgav exempel på att Stockholms stads grundskolor behöver vara såväl lokalt starka som snabbfotade för att etablera förtroende hos vårdnadshavare. Det betonades att stadens skolor behöver möta vårdnadshavare och arbeta med uppsökande kontakt på de sätt som det finns möjlighet

till. En annan viktig del är att arbeta lokalt med media och att bygga upp nätverk mellan stadsdel och skolor. Till exempel genom att nyttja föreningar och idrottsverksamheter och att visa ett intresse av att delta när civilsamhälle och föreningsliv bjuder in skolor att delta. Att vara mer snabbfotade var en återkommande framgångsfaktor som deltagarna återkom till. För att kunna vara det är det viktigt att skolorna arbetar nära både civilsamhälle och med vårdnadshavarna.

”Vi måste ut snabbare och med närmare kontakt”.

Det långsiktiga ledarskapet och relationen till vårdnadshavare

Att skapa en nära och god relation till vårdnadshavare framkom som en mycket viktig faktor oberoende område där skolorna har verksamhet. För det krävs ett närvarande och långsiktigt ledarskap och personal som stannar kvar.

”Jag har personlig kontakt med vårdnadshavare. Jag försöker träffa alla elever, alla klasser. Jag äter lunch med elever och jag rastvaktar, det vill vårdnadshavarna”.

Den kommunala skolan i utsatta områden

Skolor som ligger placerade i socioekonomiskt utsatta områden verkar i en kontext som innebär en högre grad av otrygghet och osäkerhet bland vårdnadshavare och elever. Det medför en ökad belastning på skolans resurser, men det gör också att den kommunala grundskolan som fungerar väl bidrar till ett nav och en särskild trygghet i ett otryggt område. Genom berättelser under kunskapsinventeringen blir det återigen tydligt att stark lokal närvaro och långsiktigt ledarskap är centralt för att stadens skolor ska bli den platsen. Deltagare delade också med sig av att den kommunala skolan kan ses som en myndighet i socioekonomiskt utsatta områden, vilket inte alltid ses som en fördel.

Skolornas berättelse behöver stärkas

Det framgick tydligt under samtalen att stadens berättelse behöver stärkas för att fördelar ska lyftas fram, för det finns flera likheter och gemensamma styrkor. Det framgick lika tydligt att olikheter i områden och målgrupper skapar ett behov av flexibilitet i berättelsen där varje skola berättar sin egen berättelse utifrån en mer övergripande ram.

”Efter många år i Stockholms Stad känner jag att vi gått mer till att vara en stor klump, inte enskilda skolor. Men det går inte att jämföra skolor med väldigt olika förutsättningar. Berättelserna måste få vara olika”.

"Vi blir gråa och platta. Jante finns i staden och inom min skola. Det hämmar oss!"

Ur deltagarnas egna erfarenheter framgick väsentligheten av att arbeta med personalen, och att lyfta personalen på skolorna.

"Jag jobbar mycket med personalen, de ska vilja jobba där och det ska synas. Jag har skapat ett skolråd med engagerade vårdnadshavare och jag har pratat med elever och personal. Vad ska vara vår berättelse?"

"Varför väljer man kommunal skola i området? Vi har många skickliga lärare som har jobbat där länge. Höga förväntningar och bra betyg. Det är en viktig del av berättelsen".

Förskolan har en central roll

Förskolans roll i att informera vårdnadshavare om olika skolor i närområdet framkom som såväl central som underutnyttjad. Det framkom under kunskapsinventeringen att det är viktigt att tillhandahålla relevant och uppdaterad information till förskolorna om skolor i närområdet och om tillfällen för informationsträffar på skolorna inför att det är dags för vårdnadshavare att söka skola.

"Vi måste arbeta bättre med förskolor, och pedagogiska dagbarnvårdare. De leder in barnen i skolorna. F-6-skolor behöver samarbeta mer med högstadiet".

Det lilla sammanhanget i den stora staden

För vårdnadshavare kan det ses som en viktig fördel att grundskolan är liten i elevantal. Där stadens skolor har ett högt elevantal men ett lågt elevantal per vuxen och per lärare är det viktigt att kommunicera det. Deltagare i kunskapsinventeringen vittnar om att det relationsskapande har tung vikt och att det handlar om att skapa "den lilla skolan i den stora skolan".

"Ett bra mått är hur många lärare per barn. I förskolan pratar vårdnadshavare om hur stora barngrupperna är, det har inte slagit igenom i grundskolan".

Format och kanaler för kommunikation

Oavsett område där deltagarna är verksamma är de överens om att bilder är ett viktigt format för att kommunicera värden. Det lyfts att hemsidorna inte uppfyller vårdnadshavarnas önskemål, att vårdnadshavare vill se bilder och att det är viktigt att det känns fräscht och aktuellt. Deltagare nämner att de vill ha en film och att det är viktigt att kunna kommunicera med bilder på vårdnadshavarnas barn så att de ser vad de gör i skolan. En del av

deltagarna lyfter att de använder alla möjliga metoder för att nå ut och att de är flitiga med att använda sociala medier.

Stadens skolor behöver bli bättre på att berätta om fördelarna

En åsikt som flera av deltagarna var överens om var att det stadens skolor behöver bli bättre på att berätta om fördelarna med den kommunala skolan. Det fanns en konsensus om att stadens skolor rustar elever för framtida studier på gymnasiet och att staden har starka muskler för att leverera god kvalitet. Det framgick också att stadens skolor har hög andel lärare med behörighet.

”Det är ett jätteproblem att vi inte berättar allt bra vi gör!”

”Vi har jättebra resultat, fina betyg, så våra elever är rustade för gymnasiet”.

”Behörigheten är jätteviktig, jag MÅSTE ha hög behörighet”.

Viktiga budskap som stadens grundskolor står för

Gällande de budskap som deltagarna lyfte som extra viktiga att kommunicera var trygghet, trivsel och kunskap, att pengarna går till eleverna och att stadens skolor har alla professioner på plats i skolan.

”Ditt barn kommer att lyckas, det kommer vi se till”.

Den interna konkurrensen utgör ibland ett hinder

Den interna konkurrensen mellan stadens skolor kom upp som ett hinder som ibland hämmar skolor från att sticka ut och marknadsföra sig lokalt som önskat. Det framgick under kunskapsinventeringen att det önskas mer stöttning i hur skolorna kan organisera sig och berika varandra på ett positivt sätt.

”Vi är inte vana att sticka ut, vi tror att om vi marknadsför oss så konkurrerar vi med varandra. Man vill inte visa sig bättre än andra”.

Det behövs samarbeten mellan skolorna inför skolbyten

Precis som kommunikationen från förskola till skola är viktig så är samarbetet i övergångar mellan årskullar central. Ett samarbete mellan lokala kommunala grundskolor och ökad proaktiv kommunikation med vårdnadshavare när det sker ett skolbyte mellan årskurserna är viktigt för att behålla elever.

Resultat kvantitativa intervjuer

I denna del ges först en beskrivning av respondenterna (hädanefter kallade vårdnadshavarna) i den kvantitativa delen av undersökningen. Därefter redogörs för resultatet utifrån några av de frågeområden som har ingått i undersökningen.

På stan-intervjuer

Under oktober 2024 genomförde Gullers Grupps flerspråkiga intervjuare 300 på-stan-intervjuer vid utvalda samlingsplatser. Intervjuerna genomfördes på svenska, arabiska och engelska. Intervjuarna hade fått ta del av bakgrundsmaterial i aktuella ämnen.

Intervjuerna genomfördes i följande områden:

- Skärholmen (95 intervjuer)
- Vårberg (55 intervjuer)
- Östermalm (80 intervjuer)
- Hjorthagen (40 intervjuer)

Svar på enkätundersökningen

Totalt 300 personer har svarat på enkätundersökningen.

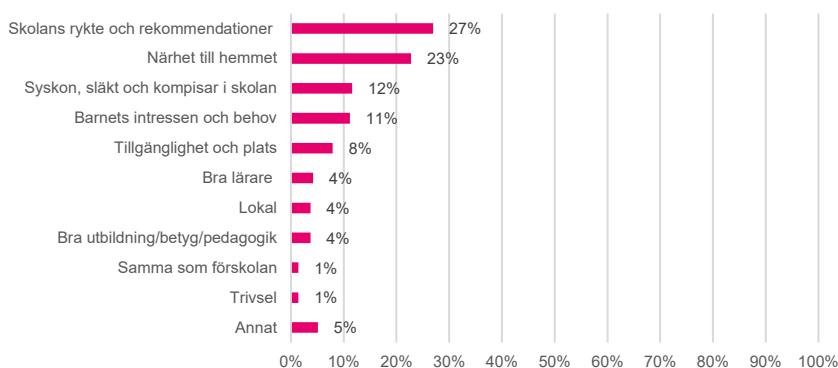
- 68 % av respondenterna är kvinnor och 32 % är män.
- I Norra Innerstaden är 89% födda i Sverige.
- I Skärholmen är 13 % födda i Sverige.
- Av samtliga respondenter har 72 % högskoleutbildning.
- 50% av respondenterna i Skärholmen har högskoleutbildning.
- 71 % av respondenterna har barn som går i en kommunal grundskola.

Här följer resultatet för 12 av frågorna, med sammanfattande kommentarer.

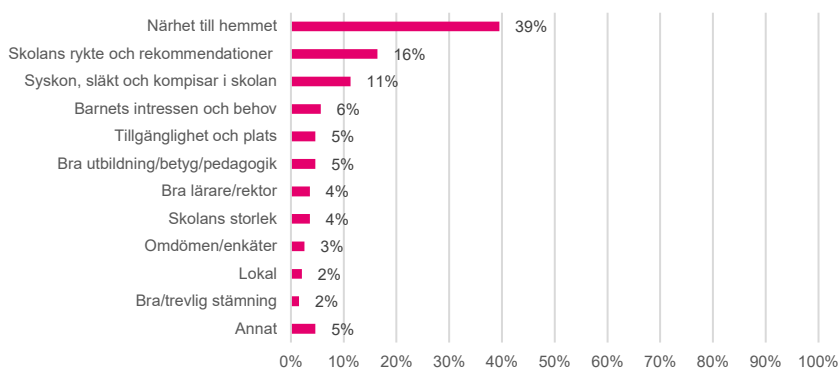
Fråga: Vad gjorde att ni sökte den skola ni sökte?

De flesta sökte skolan deras barn går på i dag på grund av närheten till hemmet samt skolans rykte och rekommendationer.

Resultat för Skärholmen:

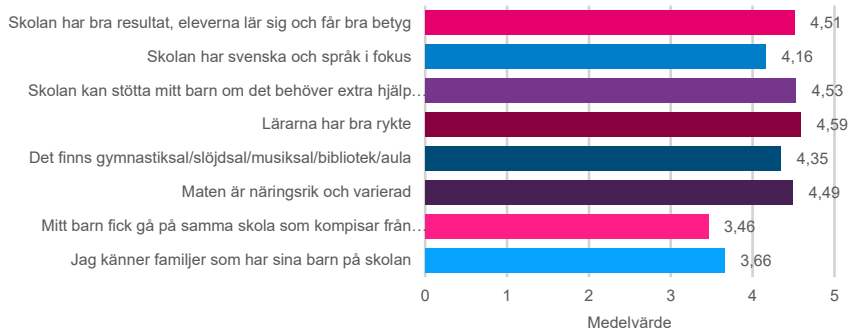

Resultat för Norra innerstaden:

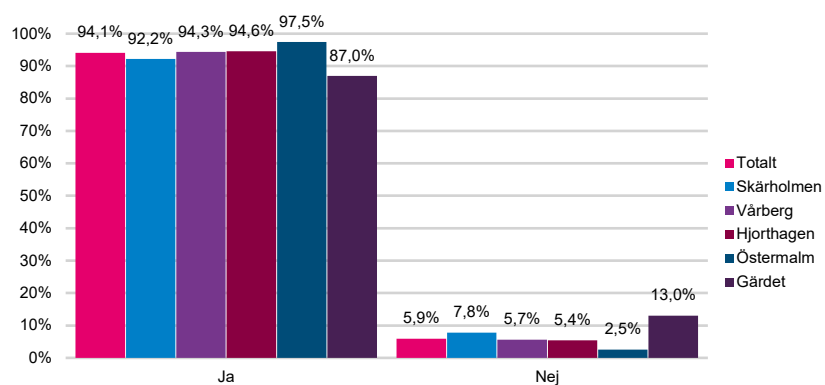
Fråga: När du söker skola, hur högt värderar du följande åtta påståenden?

Det vårdnadshavarna värderar högst när de söker skola är att lärarna har ett bra rykte, att skolan har bra resultat och att skolan kan stötta barnet om det behöver extra hjälp.

Fråga: Visste du att du skulle söka plats på skola till ditt barn?

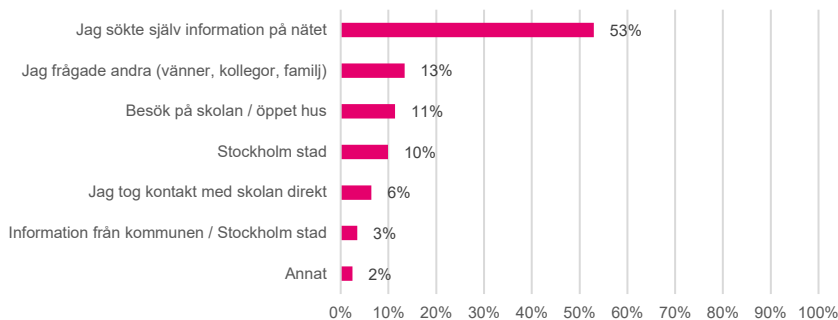
De allra flesta visste att de skulle söka plats på skolor till sitt barn. 6 % av respondenterna visste inte att de skulle söka plats.

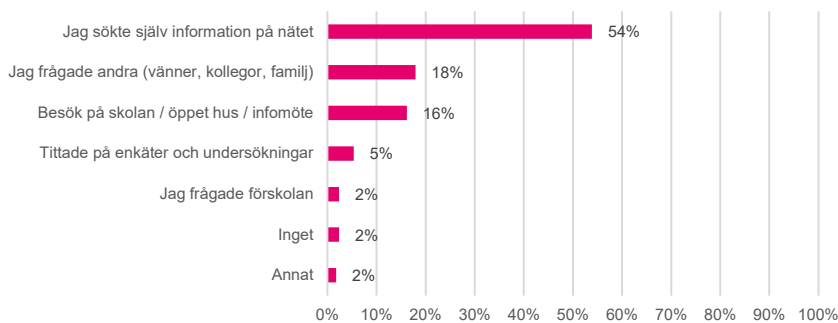
Fråga: Hur gjorde du för att få reda på information om skolorna?

För att få reda på information om skolorna söker de flesta själva på nätet, det gäller respondenter i båda stadsdelarna.

Resultat för Skärholmen:

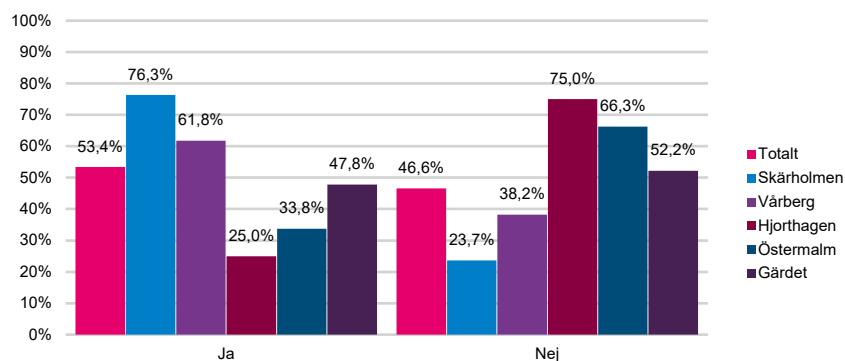

Resultat för Norra innerstaden:

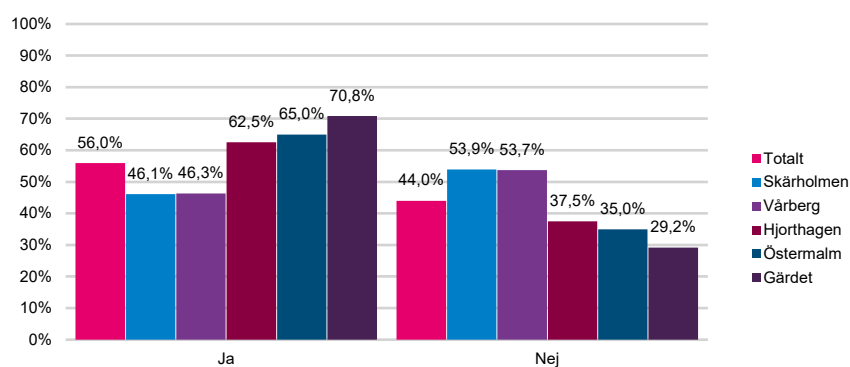
Fråga: Har förskolan berättat eller informerat om någon grundskola i närheten?

Av samtliga respondenter har 53 % fått information om en grundskola i närheten från förskolan. I Skärholmen är andelen högre, 76 %.

Fråga: Gick du på öppet hus på en skola innan du sökte plats till ditt barn?

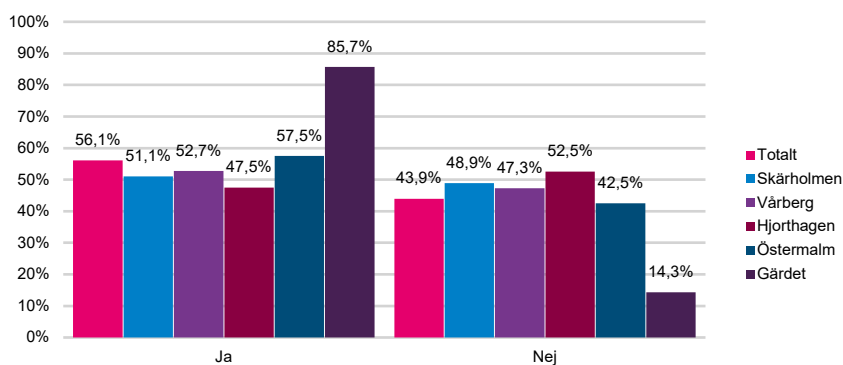
Av samtliga respondenter gick 56 % på öppet hus på en skola innan de sökte plats till sitt barn. På Östermalm var andelen något högre, 65 %. Informationen på de öppna husen ansågs bra och informativ.

Fråga: Blev du rekommenderad att söka någon eller några särskilda skolor av någon annan?

Av samtliga respondenter blev 56 % rekommenderade att söka någon eller några särskilda skolor av någon annan. Gärdet sticker ut, där anger 86 % att de blivit rekommenderade någon eller några särskilda skolor. Andelen som blivit rekommenderade någon eller några särskilda skolor är högre bland respondenter vars barn i dag går i fristående skolor, 67 % att jämföra med 52 % bland respondenter med barn i kommunala skolor.

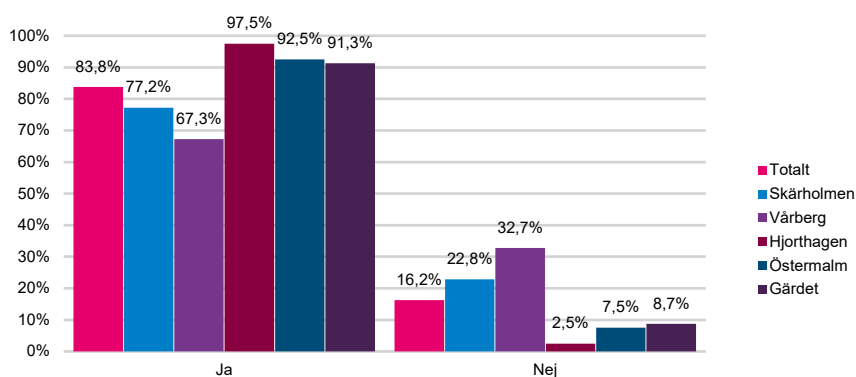
Bland de som svarat ja och fått följdfrågan ”Av vem” är svarsalternativet *Vänner och bekanta* vanligast. Svarsalternativet får 52 % i Skärholmen och 72 % i Norra innerstaden.

Fråga: Skulle du rekommendera din/dina barns skola till en vän?

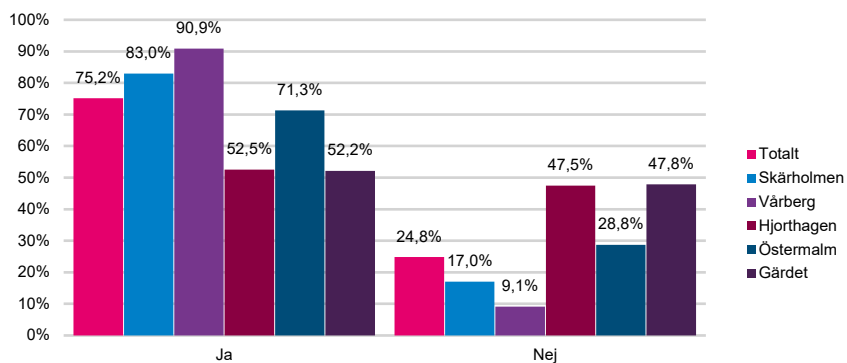
En majoritet av respondenterna anger att de skulle rekommendera sitt/sina barns skola till en vän. Andelen är ungefär lika hög bland respondenter med barn i kommunala skolor som i fristående skolor, 83 % respektive 86 %. I Hjorthagen anger 98 % att de skulle det.

Av samtliga respondenter skulle 16 % inte rekommendera sitt/sina barns skola till en vän. I Vårberg anger 33 % att de inte skulle det.

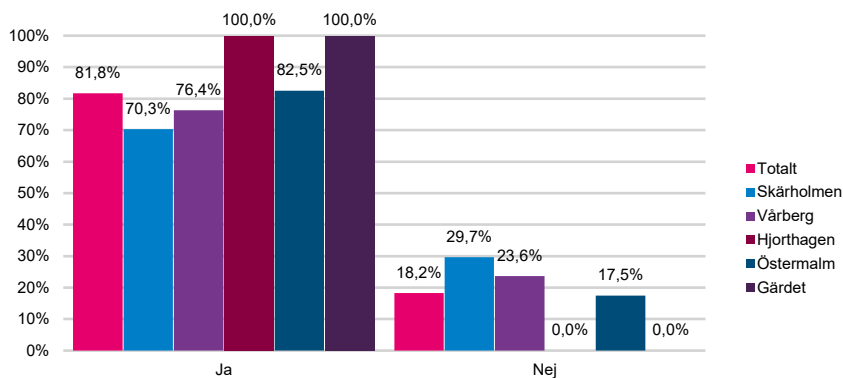
Fråga: Tittade du på skolors hemsidor innan du sökte?

Av samtliga respondenter anger 75 % att de tittade på skolors hemsidor innan de sökte. Andelen är ungefär lika hög bland respondenter med barn i kommunala skolor som i fristående skolor, 74 % respektive 79 %. I Vårberg anger 91 % att de gjorde det. I Hjorthagen och Gärdet är andelen lägst, 53 % respektive 52 %.

Fråga: Vill du att ditt barn ska gå i en skola i närheten av där ni bor?

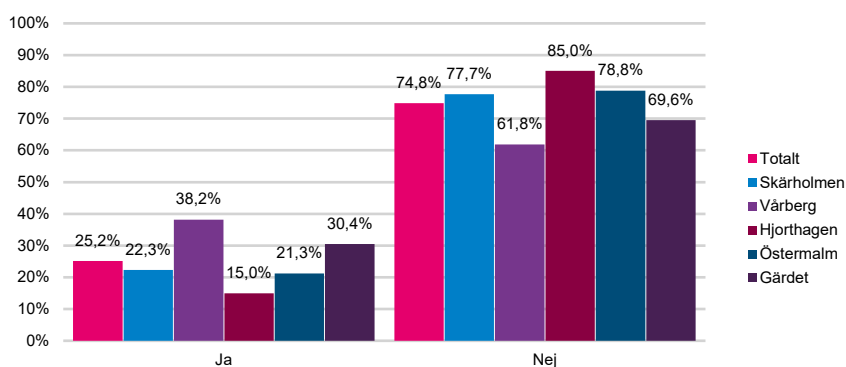
Av samtliga respondenter anger 82 % att de vill att barnet/barnen ska gå i en skola i närheten av bostaden. För Hjorthagen och Gärdet svarar 100 % ja. I Skärholmen svarar 70 % ja.

Spelar det någon roll för dig om ditt barn går på en kommunal eller fristående skola?

För tre fjärdedelar spelar inte driftformen någon roll vid val av skola. I Vårberg anger 38 % att det spelar roll, motsvarande andel i Hjorthagen är 15 %.

Bland de respondenter som svarat ja, föredrar de som har barn i fristående skola en fristående skola och de som har barn i en kommunal skola en kommunal skola.

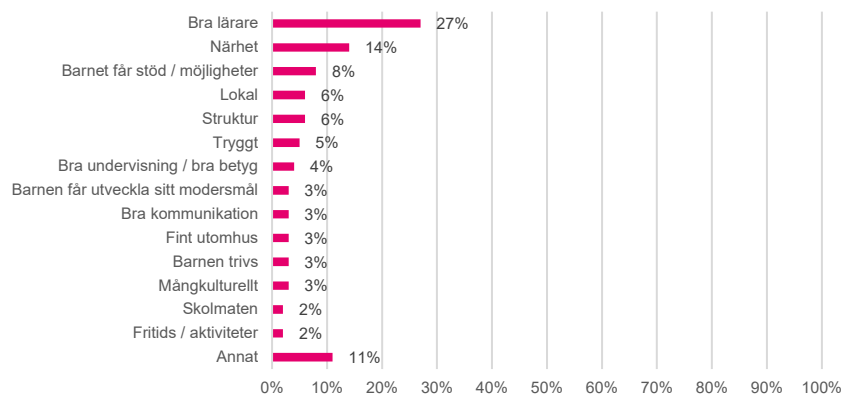

Vad är det bästa med skolan som ni fick plats på?

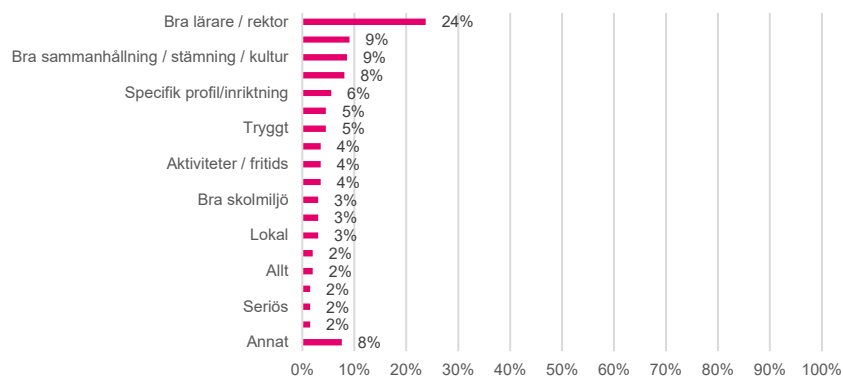
Det vanligaste svarsalternativet är att lärarna är den viktigaste anledningen till att en skola anses bra respektive dålig. Lärarna är

även det bästa med skolan som de fick plats på.

Resultat för Skärholmen:

Resultat för Norra innerstaden:

Resultat av kvalitativa intervjuer

Här nedan presenteras resultatet av de kvalitativa intervjuerna som genomfördes under hösten 2024. Intervjuerna genomfördes digitalt, på Gullers Grupps kontor och i lokala platser där målgruppen har vistats och känts sig bekväma att ha ett längre fördjupande samtal, Varje intervju tog cirka 60 minuter.

Deltagarna

Totalt har 24 vårdnadshavare intervjuats. Deltagarna har mellan ett och fem barn. Det totala antalet barn som är mellan 6 och 15 år är 41 barn.

Över hälften av vårdnadshavarna har barn i kommunala skolor. Några av vårdnadshavarna har barn i både kommunala och fristående skolor.

Av vårdnadshavare i Skärholmen hade 9 barn i kommunala skolor och av vårdnadshavare boende i Norra innerstaden hade 7 barn i kommunala skolor.

Av de vårdnadshavare som vi intervjuade hade 2 personer grundskola som högsta utbildningsnivå, 5 personer hade gymnasium som högsta utbildningsnivå och 17 personer hade universitetsutbildning. Fördelat på utbildningsnivå hade 13 vårdnadshavare med högskoleutbildning barn i kommunal grundskola. Av vårdnadshavare med gymnasieutbildning hade 3 barn i kommunal grundskola och av vårdnadshavare med grundskola som högsta utbildningsform hade 1 barn som gick i kommunal grundskola.

14 av vårdnadshavarna är födda i Sverige och 10 av vårdnadshavarna är utrikes födda, i följande länder: England, Eritrea, Frankrike, Indien, Irak, Palestina, Paraguay, Sri lanka, Sudan och Tjeckien.

Svar på den kvalitativa undersökningen

Nedan redogör vi för en sammanfattning av de intervjuer vi genomfört. Vi har, där det har bedömts relevant redogjort för skillnader i deltagarnas bostadsområde och ursprung. I vissa frågor har bostadsort, ursprung eller socioekonomisk tillhörighet liten betydelse, då har det inte kommenterats, men det finns skillnader som är värda att belysa.

Vårdnadshavarnas kunskap innan de sökte grundskola

Vilken kunskap vårdnadshavarna hade om söksystemet och om olika skolor innan de sökte skola åt deras barn har varierat. Medan en del var väl insatta hade andra mindre koll. Några av deltagarna tyckte att ansökningssystemet var komplicerat. Vårdnadshavare med äldre barn eller många kontakter i området hade ofta god insikt om olika skolor och skolornas rykte, medan förstagångsvårdnadshavare ofta visste relativt lite och tog hjälp av andra för att ta reda på information. Ett par av de utrikes födda deltagarna i Skärholmen berättade att de inte visste något om hur systemet med att söka skola fungerar i Sverige.

”Jag skilde mig från min man och jag visste ingenting om skola i Sverige. Jag fick ta reda på allt själv, göra allt själv. Jag visste inte vilken skola som var mina barns skola så jag fick gå runt och leta och fråga på skolorna... Jag fyllde inte i något på dator”.

Många vårdnadshavare i Norra innerstaden hade ställt barnen i kö till fristående skolor, ofta baserat på skolornas rykte och akademiska meriter. Dessa skolor upplevdes som populära och svåra att få plats på, vilket ledde till att vårdnadshavare ställde sina barn i kö mycket tidigt, ofta redan direkt efter födseln. Vårdnadshavarna fick information om friskolornas kösystem genom familj och vänner. Andra vårdnadshavare fick reda på friskolornas kösystem först senare, ofta genom samtal med andra vårdnadshavare, på BVC eller i mammagrupper. Det var dock inte alla vårdnadshavare som valde ett fristående alternativ när det blev dags att söka skola.

"Vi var dom som ringde in på BB och ställde i kö till privatskola, det var viktigt för farmor... När det blev dags att dom skulle börja skolan så stod min sambo som kontakt och han ville inte att barnen skulle gå där så vi tackade nej till slut. Det racet var inget vi hade råd att göra. Jag ville inte heller göra det mot barnen, att dom skulle gå med barn som har massa saker och gör saker som dom inte kommer kunna göra, för vi har inte dom pengarna".

Så jämförde vårdnadshavare skolor innan de sökte

Några av vårdnadshavarna kände till sökningsfunktion för att jämföra skolor, men för flera spelade resultaten ingen större roll. Men även om få vårdnadshavare använde tjänsten "Hitta och jämför skola" och relativt få uppgav att de hade jämfört via andra enkäter eller undersökningar så jämförde de flesta vårdnadshavare skolor på något sätt innan de bestämde sig. De vanligaste sätten att göra det var att använda en kombination av metoder:

- Rekommendationer: Samtal med andra vårdnadshavare var den vanligaste och mest centrala delen i jämförelseprocessen.
- Öppet hus: Många besökte skolornas "öppet hus" för att få en känsla av miljön.
- Internet: en del vårdnadshavare googlade olika skolor och tittade på skolornas hemsidor.

"Jag använde tjänsten för att få en överblick, men det gav inte så mycket som att prata med andra vårdnadshavare."

Faktorer som hjälpte vårdnadshavarna att ta beslut

Utifrån svaren från intervjuerna har det framkommit att vårdnadshavarna fattade beslut baserat på en kombination av flera faktorer. Rekommendationer från andra, egna erfarenheter och närhet var tre faktorer som vårdnadshavarna gav mycket vikt, men även intryck från skolbesök och egen research vägde in. Någon valde bort en större skola mot en mindre för att känna mer trygghet. Någon vårdnadshavare hade även tittat på resultat från undersökningar, dock gick vänners rekommendation före. De flesta vårdnadshavare som vi har intervjuat sökte flera skolor, ofta både fristående och kommunala alternativ. Många valde skolor i närheten av hemmet för att underlätta vardagen. Men skolornas rykte och tillgång till resurser, som stöd för elever med särskilda behov, spelade också en stor roll. Även att barnen hade kompisar på skolan var viktigt.

”Vi sökte till flera skolor för att ha fler alternativ. När vi valde vilka skolor vi skulle ansöka till, började vi med att prioritera skolor som låg nära hemmet för att underlätta logistiken. Vi undersökte också om skolorna hade resurser och stöd som kunde behövas om det skulle uppstå några utmaningar under barnens skolgång”.

”Vi bara pratade med folk, äldre från Sri Lanka. Dom rekommenderade oss skolor. Många säger att kommunal är bättre än privata skolan eftersom vi tänker på att vi ska etablera oss i Sverige. Då är det viktigt med en svensk skola. Vi tänker också på att i Sri Lanka så är det hårt med proven, men vi tycker det är viktigt att barn får med sig kunskap så att de kan få jobb senare”.

Det viktigaste att veta om skolan innan vårdnadshavare sökte skola

De flesta vårdnadshavare betonade att trygghet och lärarnas engagemang var det viktigaste, dessa svar var genomgående det viktigaste oavsett deltagarens bostadsort eller ursprung. Närheten till hemmet och hög akademisk nivå värdesätts också av många. En vårdnadshavare nämnde att en skola med barn från olika kulturer, länder och religioner var viktigt för att ge en bredare bild av världen. En annan vårdnadshavare berättade att hennes barn inte pratar svenska så hon hade sökt efter en internationell skola. För henne var det viktigt att barnen hade skoluniform och hon värderade disciplin i skolan högt.

“Discipline, uniforms and the way that the teachers treat the kids is important, so the kids feel safe. Safety comes first for me”.

”Vi hade önskat en fristående skola som låg jättenära oss. Då när vi sökte var det typ att dom har gott renommé och då tänkte vi annorlunda än när det väl var dags för barnen att börja skola. När det väl blev dags så blev mjukare värden som trygghet viktigare. Innan tänkte vi mer på skolresultat och att det skulle anses vara en bra skola. Och att den var nära där vi bodde. Nu har vi omvärderat, det är viktigare att barnen känner sig trygga”.

Många vårdnadshavare besökte öppet hus

Några av skolorna skickade ut brev om att de hade öppet hus. Då var det enkelt för vårdnadshavarna att delta. De vårdnadshavare som besökte skolorna ansåg att det gav en bra inblick i skolmiljön, en känsla av lärarna samt hur skolan fungerar i praktiken. För några avgjorde det vilka skolor de sökte. Några av de intervjuade vårdnadshavarna minns inte om de har blivit erbjudna att gå på öppet hus. Några kände att de hade en god bild redan, och kände därför inget behov av att besöka skolorna.

Upplevelserna av öppet hus varierade, men de flesta tyckte att det var positivt och gav en mer konkret bild av skolan.

Vårdnadshavarna berättade att de fick gå rundvandring och titta in i klassrummen och prata med olika lärare och specialpedagoger. En vårdnadshavare berättade att träffen ägde rum i matsalen där rektorn stod och pratade och vårdnadshavarna fick möjlighet att ställa frågor. Dock var det inte särskilt många lärare på plats, nämnde samma vårdnadshavare. En annan vårdnadshavare berättade att de endast pratade svenska under informationsträffen och eftersom hon inte förstod så mycket av informationen så blev hon erbjuden att komma tillbaka vid ett annat tillfälle och prata i lugn och ro, vilket kändes respektfullt och gav en positiv bild av skolan. En vårdnadshavare delade med sig av att hon uppskattade att lärarna verkade trivas på skolan.

”På öppet hus fick vi veta att lärare hade varit där länge och att dom trivdes. Så vi hoppades att vi skulle få den skolan men det gick ju inte att veta. Det var jobbigt att känna den osäkerheten”.

”Besöket på skolan ändrade min uppfattning. Jag hade ingen erfarenhet innan av fristående skolor och var skeptisk till formen men när jag var där ändrade jag mig, speciellt lärarna och fritidsverksamheten. Det fanns ett väldigt engagemang. Det kändes bara jag gick i korridoren”.

Förskolans roll i beslutsprocessen

Flera vårdnadshavare berättar under intervjuerna att barnen har gått i förskolor nära hemmet, vilket i vissa fall har påverkat valet av grundskola. Vårdnadshavarna uppgav att det kändes som ett naturligt steg för många att välja en skola i närheten av förskolan.

Någon vårdnadshavare hade valt bort förskolor nära hemmet på grund av att de bodde i ett utsatt område som präglades av gängvåld. Den rådande samhällsproblematiken var även något som påverkade deras val när de sedan sökte grundskola åt barnen, och de valde därför att söka skolor i områden som de uppfattade som säkrare för barnen.

Huruvida om förskolan hade informerat om skolor i närområdet varierade. Flera av deltagarna uppgav att de inte hade blivit aktivt informerade om olika grundskolor av barnens förskolor, de hade i stället fått information från barnens kompisars vårdnadshavare som även hade äldre barn och därför var mer insatta och hade egna erfarenheter.

Några av vårdnadshavarna berättade att de blivit informerade om öppet hus genom förskolan. Andra sätt som förskolan har varit involverade i övergången mellan förskola och skola var att

förskolan hade varit på utflykt till närliggande kommunal grundskola. Det nämndes också att personal från skolor har besökt förskolan och presenterat sig för barnen. Några av de utrikes födda vårdnadshavarna har även fått hjälp av förskolan att söka till skolor.

"Ja dom informerade om att söka skola, förskolelärare berättade för oss. Dom rekommenderade ingen speciell skola utan visade hur man söker".

Vårdnadshavarnas upplevelse av skolan efter att barnen börjat i skolan

För en del av de vårdnadshavare som vi har intervjuat har prioriteringarna vad som känts viktigt förändrats efter att deras barn har börjat skolan. Innan barnen började la vårdnadshavarna större vikt vid skolans akademiska rykte och närhet till hemmet. Efter att barnen väl har börjat skolan har trygghet, trivsel och relationen mellan vårdnadshavare och lärare fått större betydelse. Det har även varit tydligare önskvärt med mindre klasser och stöd för individuella behov. Någon nämnde även att det var viktigt vilka andra barn som gick på skolan för att säkerställa trygghet och arbetsro.

"Vi tänkte först mest på akademiska resultat och skolans rykte, men nu är det viktigare att barnen känner sig trygga."

Några vårdnadshavare ansåg inte att något förändrats. Närhet och bra lärare är fortfarande viktigast samt att det finns resurser för barn med diagnoser. Vissa vårdnadshavare fick sitt förstahandsval och är nöjda med det. Andra vårdnadshavare fick inte sitt förstahandsval men är nöjda med hur det blev ändå.

"Jag är ganska glad för att vi inte fick förstahandsvalet för jag vet att det är ganska hårt klimat där. Det hade säkert blivit bra, det är ingen dålig skola men jag är glad att det blev den skola det blev nu. De har blivit erbjudna plats där i efterhand men vi har tackat nej".

De flesta vårdnadshavare skulle välja de skolor där barnen går idag eftersom de är nöjda med den trygghet och undervisningskvalitet som skolorna erbjuder. Har barnet även ett syskon på skolan känns det ännu tryggare att fortsätta med samma skola. Några vårdnadshavare skulle göra annorlunda val baserat på att de vill att barnet skulle gå på en fransk- eller engelsktalande skola. Andra anledningar till att vårdnadshavarna skulle göra andra val idag är missnöje med skolan, negativa rykten och nya boendeförhållande. Några uppger att om de skulle söka skola idag skulle de ha läst på

mer. Flera av vårdnadshavarna reflekterar över att deras prioriteringar har skiftat från fokus på gott anseende och resultat till en större betoning på trygghet och trivsel. Även om inte alla fick sina förstahandsval är många nöjda med barnens skolgång. Ett par av de intervjuade vårdnadshavarna som bor i Skärholmen önskar dock sätta barnen i en skola där barnen kommer bort från problemen i området.

”Jag kommer att söka skola i ett annat område till mitt barn som är fyra år. Sen beror det på min ekonomiska situation när jag pluggat klart. Jag vet att det finns en privatskola i stan som är extremt dyr, men har jag pengar så kommer jag att söka dit. Jag kommer ha henne i någon skola utanför området där vi bor i alla fall. Det är på grund av kriminaliteten och segregationen”.

Det viktigaste för att vårdnadshavare ska känna sig nöjda med barnens skolgång

Vårdnadshavare nämner ofta att trygghet är avgörande för att de ska känna sig nöjda med skolan, att deras barn blir sedda och lyssnade på. En skola där barnet känner sig tryggt och omhändertaget anses skapa en stabil grund för inläring. Men även hög standard på undervisningen och engagerade och kompetenta lärare lyfts fram som centralt. Det framkom också i intervjuerna att vårdnadshavare uppskattar en skola där de känner sig delaktiga och där personalen kommunicerar väl med vårdnadshavarna. Vidare lyfter vårdnadshavare att det behövs en medvetenhet inom skolan att barn är olika och behöver olika hjälp. Har man ett barn med speciella behov så är stödet kring detta viktigast. Det nämndes också att det bör vara lugnt och tryggt i klassrummet och finnas en tydlig struktur i skoldagen med tydlighet och regler. Några vårdnadshavare påpekade också vikten av att skolan erbjuder lek och aktiviteter och att barnet har kompisar, samt att skolan snabbt tar ansvar och agerar när saker inte fungerar.

”Det viktigaste för att jag ska känna mig nöjd med skolan, barnet ska trivas, tycka om att gå i skolan. Lärare ska bry sig om barnen. Min dotter hade svårt att få vänner. Vi skrev till dom, och det visade sig att dom redan hade börjat arbeta med detta problem. De är väldigt medvetna om hur det fungerar i ett klassrum. Ibland kan det sociala vara viktigare än kunskap när de är så unga, det är bra att de har hand om det. De måste lära sig att fungera med andra. Socialt kan vara svårare för yngre barn”.

”Det viktigaste för mig är att lärarna är bra, att mitt barn har bra kompisar och att de lär sig nya saker. Jag har tyckt att mina barns kommunala skola var jättebra för mina barn på lågstadiet. Mina barn har haft lätt för sig i skolan, men när dom blir äldre så ställs

högre krav. Nu på den fristående skolan lär de sig mer under lektionerna och det är mindre problem med ordning och reda. Tidigare har mycket av lärandet fått tas in på fritiden, men nu känns det bättre när det fokuseras mer i klassrummet”.

Faktorer som gör att en skola anses bra respektive dålig

När vårdnadshavarna under intervjuerna fick reflektera över vad de tror gör att en skola anses bra eller dålig så var ett vanligt svar att det har mycket att göra med kompetensen och engagemanget hos lärare, som skapar en balans mellan akademisk kvalitet och barnens välmående. Goda resultat, bra betyg i enkäter och undersökningar och disciplin är andra saker som vårdnadshavare tror är viktiga för att en skola ska skapa sig ett bra rykte. Andra delar är lagom stora klasser samt hur skolan hanterar problem.

Anledningen till att en skola anses dålig tror vårdnadshavare har mycket att göra med brist på struktur och kvalitet på undervisning men också på dålig kommunikation till vårdnadshavare samt bristande stöd till elever som behöver extra hjälp. Även stökig miljö och brist på arbetsro har nämnts som orsaker, och att skolor som har mycket vikarier får sämre rykte.

"Om barnen känner sig otrygga eller lärarna verkar ointresserade, anses skolan genast dålig."

Några vårdnadshavare tar under intervjuerna upp att det är lätt hänt att en skola får dåligt rykte och att det blir en stor ryktesspridning, fast att det kanske endast handlar om en lärare eller att ett barn inte fått den hjälp barnet behöver, och att det kan vara svårt att som vårdnadshavare veta vad som är sant och inte.

"Vasastan är en stad i staden och det sprids lätt rykten. De rykten som påverkar mycket är de som handlar om ifall det är en miljö som känns otrygg eller om det är många dåliga lärare, eller om lärarna är missnöjda”.

Det bästa med barnens befintliga skola

Vårdnadshavare lyfter fram lärarnas engagemang och skolledningens kompetens som det som de uppskattar mest med deras barns skola. De lyfter även upp bra kommunikation med lärare, fina lokaler med bra skolgårdar och en väl fungerande fritidsverksamhet där lärare och rektor syns dagtid som något som skapar trygghet. Även att det finns en skolsköterska på plats har lyfts fram som bra.

De flesta vårdnadshavare skulle rekommendera skolan om de är nöjda med personalens engagemang och barnets trivsel.

Vårdnadshavare som upplevt problem med kommunikation eller skolans struktur är mer tveksamma. Någon vårdnadshavare var osäker då hen inte kände sig helt trygg på grund av upprepade slagsmål på skolgården.

”På en femgradig skala skulle jag ge det en trea. Det finns bra saker, men jag skulle inte säga att jag känner mig helt trygg. Det förekommer slagsmål på skolgården, vilket kanske beror på att skolan är så stor. De jobbar hårt för att förbättra situationen, men tryggheten är inte alltid där”.

”Jo det skulle jag göra, det kan vara lite rörigt och ibland kan det kännas som att det är fritidspedagogens dotter som håller i svenskan, men om man är ute efter en trygg skola så skulle jag säga att den är toppen. Nu blir det intressant att se när vi byter hur de ligger till kunskapsmässigt. Det kan kännas lite som att de lappar och lagar. I engelskan ligger dom långt fram men alla har inte svenska som modersmål så svenskan har varit på basic nivå och det har varit ett orosmoment”.

Språkets betydelse i skolan

Många tycker att det är viktigt med svenska som huvudspråk i skolan men flera av vårdnadshavarna lyfter också att de ser det som positivt om barnen lär sig fler språk i skolan.

”Just nu är svenska som huvudspråk viktigt då det är mina barns enda språk. Sen när de blir äldre så skulle jag inte ha något emot om de gick till en engelsk skola”.

Vårdnadshavare fick reflektera över hur de värderar olika delar i skolan:

Personalen

Lärare och rektorer som är engagerade och kompetenta nämns som avgörande för att en skola fungerar bra. Personliga relationer med lärare är centralt. Personal som stannar länge på skolan ses som ett tecken på att de trivs och tillsammans med låg personalomsättning så bidrar det till bilden av en stabil skola.

Lokaler och resurser

Fina och välutrustade lokaler, särskilt bibliotek och skolgårdar, spelar en viss roll och att skolan har bra miljö både inomhus och utomhus. Vårdnadshavare värdesätter en kreativ miljö.

Undervisning

Att det finns extra stödundervisning och hjälp med läxor ses som väldigt positivt.

Trygghet

En trygg skolväg och en stabil vänkrets är viktigt för både vårdnadshavare och barn. Även att familjerna känner andra familjer som har barn som går där känns tryggt.

Skolmaten/frukost

Många vårdnadshavare berättade att deras barn inte är särskilt nöjda med maten, men många påpekade att det finns flera alternativ att välja på så det finns alltid något barnet kan äta.

Bra fritidsverksamhet

En skola med engagerande fritidsverksamhet uppskattas högt.

Skolans placering

Närhet är viktigt, men inte alltid avgörande. När barnen är små känns närheten ännu viktigare.

Regler och struktur

Vårdnadshavarna fokuserar på trygghet, trivsel och lärarnas engagemang som de viktigaste faktorerna för att vara nöjda med barnens skolgång. Regler och struktur är viktiga faktorer för att skolan ska kännas trygg.

Rekommendationer och ryktesspridning

De flesta av de intervjuade vårdnadshavarna blev rekommenderade skolor av andra vårdnadshavare, vänner eller bekanta som redan hade barn i skolan. Vårdnadshavare tenderar att lyssna mest på personer med egna erfarenheter, särskilt andra vårdnadshavare och personer med likvärdiga värderingar som de själva. Utrikesfödda vårdnadshavare lyssnar mycket på landsmän som ger rekommendationer av skolor.

”Det är jätteviktigt med rekommendation. Då får man det från en säker källa som har insyn. Det är viktigare än något man läser på nätet eller vad lärare säger på ett öppet hus. Jag litar på dom som har egna erfarenheter”.

Många vårdnadshavare hade hört rykten om skolor innan de ansökte. Ryktena kom främst från vänner och bekanta där de hörde både positiva och negativa saker om skolor. Även förskolan var en plats där rykten och erfarenheter delades. Vissa skolor hade gott rykte för sin akademiska kvalitet, medan andra kritiserades för

stökiga miljöer eller dålig kommunikation. Rykten påverkar vårdnadshavare starkt i deras beslut.

”Vi hade hört många rykten. Jag blev mer tveksam till den skolan när jag snappade upp att det var gammalmodigt, slitet och könsuppdelat. På den andra skolan var det modern teknik och det kändes modernt”.

Vårdnadshavarnas bild av skolornas hemsidor

Många av de intervjuade vårdnadshavarna sökte efter grundläggande information om skolorna på skolornas hemsidor. Informationen kunde handla om köregler, värderingar, pedagogik och kontaktuppgifter. Medan några var nöjda med informationen menade andra att informationen var undermålig. Någon tyckte det var viktigt att det står på skolans hemsida vad barn har rätt till eftersom det stärker vårdnadshavare som har barn med särskilda behov. Några vårdnadshavare valde att följa en skola på Instagram där de kunde följa vad skolorna lagt upp och på så sätt bilda sig en uppfattning.

”Vi hittade inga hemsidor. Jag tror fortfarande inte att dom har hemsidor. Man kommer till grundskola, Stockholm stad, då är det väldigt lite information och en bild på fasaden. Det är synd. Det hade varit bra om dom gjorde det mer levande. Man hade velat att dom presenterar sig mer som ett bolag, att dom visar upp hur dom arbetar. Att man lagt ut mer vad som händer i skolan. Mer levande”.

”Det var min man som sökte, han valde bort en fristående skola för det var någon skrivning om några värderingar på hemsidan som han inte gillade och kände ”här känner jag att vi inte passar in”.

Få har sett reklam från grundskolan

Nästintill ingen av vårdnadshavarna kunde minnas att de sett reklam från grundskolor i Stockholm med undantag för en skola som ofta skickar hem reklam i brevlådan. Några vårdnadshavare hade fått utskick från några skolor i närområdet med information om öppet hus eller om att lista sitt barn samt information kring köregler.

”Jag hade hört om en skola, de har gjort jättemycket reklam i brevlådan. Den reklamen påverkade inte mig så mycket, jag har haft bekanta som har barn som gått där, jag hade hört av andra vårdnadshavare och ville ta avstånd från den skolan. Det jag hade hört vägde tyngre än den reklam som de skickade ut. Ingen reklam för andra skolor”.

Lokala grupper och grupper på sociala medier

En del av vårdnadshavarna är med i lokala grupper och använder dem som en källa för tips och rekommendationer. Grupperna kan påverka deras beslut till viss del eftersom de uppfattar informationen som genuin och personlig. Detta verkar dock vara marginellt jämfört med rekommendationer från bekanta och kontakt med skolan.

"Jag är med i en Facebookgrupp för vårt område, och där diskuterar vi ofta vilka skolor som är bra."

Så vill vårdnadshavare få information från skolan

Många vårdnadshavare efterfrågade enklare och mer tillgänglig information om skolor och ansökningsprocesser, en samlad webbsida med all information om skolor och hur man ansöker. Några nämnde att skolorna behöver vara mer aktiva i att arrangera informationsmöten och att brev skickas ut om mötena, eller att informationen annonseras ut på annat sätt. Det fanns också önskemål om en mer lättillgänglig information om skolans resurser och resultat. Sociala medier nämns som bra informationsplattformar för att få information om skolor. Även post i brevlådan uppges som bra eftersom många läser brev som kommer i brevlådan. Vårdnadshavare påverkas starkt av rekommendationer och rykten från det egna nätverket, främst från andra vårdnadshavare och bekanta. Skolors hemsidor och lokal information kan ses som komplement. Dock efterfrågar många en tydligare och mer lättillgänglig informationsstruktur på internet. Transparens och personlig kontakt från skolorna efterfrågas för att underlätta beslutet.

"Jag tycker om att få min information i brev, då kan jag snabbt läsa igenom. Sen går jag ju till deras webbsida om det de skrev om är intressant. Skolans webbsida ska det vara, inte Stockholms stad".

Skolans placering är en viktig faktor, oavsett bostadsort

De flesta vårdnadshavare ser skolans placering som en avgörande faktor, särskilt för yngre barn. Närheten till hemmet underlättar vardagslogistiken och skapar en känsla av trygghet. Vissa av vårdnadshavarna hade ingen bil vilket avgjorde placeringen för att få ihop vardagen. För några andra vårdnadshavare var placeringen mindre viktig. Vårdnadshavare som prioriterar akademiska resultat eller skolans rykte är villiga att resa längre för en skola som hade upplevt högre kvalitet. En specifik pedagogisk inriktning nämndes också som en anledning till att välja en skola lite längre bort.

"Vi valde skolan även om den inte ligger närmast, eftersom vi tycker att den har bättre undervisning."

Vårdnadshavare som vill att deras barn ska gå i en skola i närheten av hemmet nämner trygghet, kortare restid och möjligheten att vara del av ett lokalt socialt sammanhang som viktiga skäl. Barnets sociala nätverk förstärks eftersom vänner boende runt om ofta går på samma skola. Vissa vårdnadshavare prioriterar skolans kvalitet eller särskilda resurser över närheten. Några av vårdnadshavarna som är boende i Skärholmen tog upp närheten till skolan som en intressekonflikt. De menade att de gärna skulle vilja kunna sätta barnen i en skola nära hemmet för det skulle underlätta logistiken men kriminaliteten och det osäkra säkerhetsläget i området tvingade dem att söka sig bort från området. Dessa faktorer hade således inte med skolan att göra utan med de samhällsproblem som drabbar olika delar av Stockholm i olika grad.

"Hade alternativet funnits för skolskjuts så hade det varit bra. Man är orolig hela tiden, bara barnen går till ICA är jag orolig. Man hör polishelikoptrar minst fyra gånger i veckan, polisnärvaro konstant. Jag har hört skjutningar, tre gånger har jag ringt in. Det här påverkar skolklimatet".

Vårdnadshavarnas syn på kommunala och fristående skolor

Merparten vårdnadshavare uppger att skolformen i sig inte spelar någon större roll, så länge skolan erbjuder en bra utbildning och känns trygg. Flera av deltagarna visste inte mycket om skillnaden mellan kommunala och fristående skolor, dock tillade några att det är positivt att de inte behöver betala för den kommunala skolan. Vissa vårdnadshavare föredrar fristående skolor på grund av deras rykte och resurser eller för att de vill välja till ett språk.

"Fristående skolor verkar ha bättre ekonomiska förutsättningar och resurser för barn med särskilda behov."

Några vårdnadshavare hade en negativ bild av fristående skolor som utgjordes av associationer till att fristående skolor kan vara hårda, ha för mycket läxor, ge betyg som inte matchar kunskapen, samt att de är vinstdrivna. Dessa vårdnadshavare hade högre tillit till kommunala skolor.

"Jag tror att jag har mer tillit till kommunal skola för att min dotter en gång gick på privat förskola. Kommunal verkar få mer hjälp vid behov. Självklart finns det stora privata skolor som kanske också täcker sådana behov. Jag litar inte på privatskolans betygsättning. Jag tycker det är negativt. Jag tycker barn ska ha det betyget de förtjänar. Då vet vi vart de ligger i sin utveckling".

Skillnader som framför allt har lyfts av intervjuade vårdnadshavare är att fristående skolor ibland uppfattas ha högre tempo och ställa större krav på eleverna. Det nämns också att det de fristående skolorna oftare har en profil, något som de kommunala skolorna inte har. Några anser att fristående skolor har bättre resurser, medan andra vårdnadshavare menar på motsatsen och påpekar att vinstintresset kan påverka negativt, särskilt för barn med särskilda behov. Det lyftes även att ekonomin är bättre för fristående skolor då de gör fler dagsutflykter och aktiviteter för barnen. Några av de utrikes födda vårdnadshavarna associerade den kommunala skolan tydligare med att barnen lär sig svenska.

”Kommunal är bättre. Jag tror att dom hjälper barnen mer. Dom studerar samma ämnen på fristående skolor men dom blir inte bra på svenska. Där pratar man andra språk. I Sverige måste man lära sig svenska. Man måste följa svenska systemet. Lära sig vad som är rätt och fel här”.

Många av de intervjuade vårdnadshavarna är öppna för att byta skolform om det ger deras barn bättre möjligheter, bättre stöd eller en annan pedagogisk inriktning som passar barnet bättre. Vårdnadshavare är generellt sett öppna för både kommunala och fristående skolor, valet beror på skolans kvalitet, resurser och hur väl skolan passar barnets behov.

”Jag har inte upplevt någon skillnad. Om barnen inte trivs och vill byta, så handlar det om deras känslor. Så länge jag har hört bra saker om skolan och den känns bra för dem, är det viktigast”.

Egna erfarenheter av skolsystemet

Många vårdnadshavare ser på dagens system genom ett mer konkurrensutsatt perspektiv än när de själva gick i skolan. Valet är viktigare nu och att det kan i högre utsträckning påverka barnens framtid. Vårdnadshavares egna erfarenheter av grundskolan påverkar deras inställning till valen de gör. Positiva minnen av trygghet och kvalitet i den egna skolgången återspeglas ofta i valet av skola till deras barn. Samtidigt uttrycks kritik mot ojämnheter i det svenska skolsystemet, vilket påverkar deras beslut. Många ser skolvalet som mer komplext och betydelsefullt idag jämfört med tidigare generationer. Många av vårdnadshavarna gick i kommunala skolor, ofta på mindre orter eller i förorter, medan några har erfarenhet av att ha gått i fristående skolor i storstadsområden samt även skolor utanför Sverige. Flera säger att skolorna har förändrats. Den ökade otryggheten i samhället togs upp som exempel på hur det har förändrats sedan de själva gick i skolan. Dock tenderar

vårdnadshavare som hade positiva erfarenheter av sin egen skolgång att söka skolor som liknar den miljö de själva trivdes i.

”Jag gick i kommunal skola i Bromma. Det var jättetryggt och bra, men det kändes som att lärarna inte ville vara där, det har format vad som är viktigt för mina barn”.

Vårdnadshavarna tycker sammantaget att det svenska skolsystemet erbjuder en stark grund för alla barn, med tillgång till utbildning oavsett socioekonomisk bakgrund. Det lyfts även att det är positivt med valmöjligheten när det gäller skolor, att man inte är bunden att välja en skola enbart baserat på närheten till hemmet. Vissa lyfte dock fram att systemet kan vara ojämnt, med stora skillnader i kvalitet mellan skolor beroende på var skolan ligger.

”Det känns som att det är stor skillnad på resurser och kvalitet mellan olika skolor, och det borde inte vara så.”

De utrikes födda vårdnadshavarna hade en kontrasterad bild av skolan som de växte upp med i jämförelse med deras barns skolgång i Sverige. Flera av vårdnadshavarna beskrev den svenska skolan i positiva ordalag.

”Det var mycket svårt, hårt, ibland slog dom oss. Vi fokuserade bara på prov. Jag var bra på prov men efter hade jag ingenting. Jag lärde mig inte så mycket, jag utvecklades inte, jag fokuserade bara på att klara proven... Jag vill inte att det ska vara för hårt, barnen ska tycka att det är roligt att lära sig och bli uppmuntrade”.

Vi intervjuade också en utrikes född vårdnadshavare som var negativt inställd till att betyg sätts i kreativa ämnen. Under hennes egen skolgång hade ämnen som musik, gymnastik och bild varit fria från betyg och enbart för att barnen skulle få tillgång till kreativiteten inom ämnet. Hon menade att betyg i dessa ämnen ställer för höga krav på barn i den åldern.

”De ska få slappna av ibland. Även om man får betyg senare i Sverige så får man mycket press från första klass. De måste prestera mycket i alla ämnen”.

Analys och rekommendationer

Förstudien har strävat efter att ta reda på kunskap, attityder, önskemål, hinder, drivkrafter och behov bland olika målgrupper samt utforska hur de skiljer sig i olika områden. Bilden som har vuxit fram från de olika insiktsaktiviteterna har varit samstämmig. Nedan följer en samlad analys av de teman som varit mest framträdande och rekommendationer baserat på förstudiens alla delar.

Mjuka värden är viktiga när vårdnadshavare söker grundskola

Valet av vilka grundskolor som är aktuella att söka styrs av en kombination av praktiska, emotionella och rationella faktorer. Mjuka värden som trygghet och trivsel väger för många lika tungt som hårdare fakta i form av till exempel skolans meritvärden. När vårdnadshavarna under de kvalitativa intervjuerna fick reflektera över vad de tror gör att en skola anses bra eller dålig så var ett vanligt svar att det har mycket att göra med lärarna och huruvida de lyckas skapa en balans mellan akademisk kvalitet och barnens välmående. Ur den kvantitativa undersökningen kan vi se att majoriteten av vårdnadshavarna har sökt information om skolor på internet, men ur de kvalitativa intervjuerna framgår att många i stor utsträckning låtit beslutet om skola främst styras av andra personers upplevelser. Många har lyssnat på andra vårdnadshavare men även vänner, vårdnadshavare, partners och personer med hög ställning inom den egna kulturella gruppen har haft påverkan. Det är därmed essentiellt att den yttre kommunikationen speglar den inre organisationen och att skolorna är medvetna om vad som är viktigt för vårdnadshavare och barn.

Närhet till skolan och rekommendation styr beslutet

Sammantaget går det att tyda att två saker sticker ut som avgörande i beslutet kring vilken/vilka grundskolor vårdnadshavare söker. Dessa två faktorer är närhet till skolan och rekommendationer från andra. Närheten till skolan beskrivs av många som praktiskt viktig för att få ihop eller förenkla vardagen men för en del vårdnadshavare har det även att göra med tryggheten att känna familjer som bor i samma område och att barnen har kompisar i närområdet även efter skoltid. De allra flesta vårdnadshavarna såg det som viktigt att barnen gick i en skola nära hemmet, dock menade några av de intervjuade vårdnadshavarna i Skärholmen att

de hade känt sig tvungna att välja bort den närmaste skolan och i stället söka sig till en skola i ett annat område på grund av gängkriminalitet och våld i närområdet. I utsatta områden är det därför särskilt viktigt att skapa en skola som kan fungera som ett tryggt nav för barn och vårdnadshavare i området. För att lyckas med det är relationen med civilsamhället, socialtjänst och polis central, samt att skolorna kommunicerar hur de arbetar till vårdnadshavare för ökad tillit.

Rekommendationer av olika skolor sker främst muntligt, även om närmare hälften av vårdnadshavarna i den kvantitativa undersökningen också uppgav att de tar del av rekommendationer och jämförelser av skolor på sociala medier och andra digitala plattformar. Kunskapen om att rekommendationer från andra ofta väger tyngre än vad som står på skolors hemsidor eller vilka kampanjbudskap som förmedlas betyder inte att Stockholms stad inte äger narrativet över de kommunala grundskolorna. Tvärtom påvisar det vikten av att stadens alla skolor arbetar aktivt med alla de värden som är betydelsefulla för barn och vårdnadshavare, samt att all personal i skolorna förstår den kommunikativa roll de har i att bygga och förmedla bilden av skolan. Berättelsen om stadens skolor utformas till elever och vårdnadshavare, i klassrummen, på skolgården och på föräldramöten - varje dag, året runt.

Engagerade lärare skapar det största värdet

Den personliga kontakten i skolan spelar stor roll och vårdnadshavarna i såväl den kvantitativa som kvalitativa undersökningen lyfter kompetenta och engagerade lärare, fritidspedagoger och rektorer som den enskilt viktigaste faktorn för att deras barn ska trivas i skolan och för att de som vårdnadshavare ska känna sig nöjda med barnets skolgång. I de kvalitativa samtalen framgick att engagemang och kompetens bland annat bedöms utifrån huruvida läraren verkar bry sig om barnet och arbeta individanpassat utifrån barnets styrkor och behov, och ifall skolan verkar kunna erbjuda extra stöd om det skulle behövas. En annan aspekt som vårdnadshavare har lyft som viktig och som påverkar bilden av skolan är hur kommunikationen med vårdnadshavarna fungerar. Det framstår som mycket viktigt att skolan upprätthåller en god och tät kontakt med vårdnadshavare och även här är ett relationsskapande förhållningssätt centralt.

Vidare skapar sig vårdnadshavare en bild av skolmiljön utifrån hur personal på skolan verkar trivas på jobbet. Lärare som arbetar länge på samma skola och som verkar må bra på jobbet signalerar en stabil och resursstark skola, medan skolor som ofta byter lärare och har många vikarier sänder signaler att skolan inte lyckas attrahera

eller behålla lärare med hög kompetens. Även deltagarna under kunskapsinventeringen vittnade om hur viktigt det är för dem att bygga relationer med vårdnadshavare och att rektorena syns ute i verksamheten.

Deltagarna under kunskapsinventeringen påpekade också att skolor med negativt rykte behöver arbeta långsiktigt för att skapa förändringar.

Trygghet och undervisning med kvalitet värderas högt av vårdnadshavare

Barnens trygghet i kombination med hög akademisk nivå omnämns som två viktiga faktorer och något vårdnadshavare lägger stor vikt vid när de bedömer en skolas kvalitet. Som tidigare nämnt så är personalen på skolan bärande för skolans rykte, och för hur trygg skolmiljön upplevs. Andra teman som vi har kunnat koppla till ordet trygghet är att skolor med få parallellklasser och skolor med små klasser upplevs som tryggare. Hur skolan hanterar problem påverkar också känslan av trygghet. Att erbjuda ett litet sammanhang i en stor stad är en styrka för de skolor som lyckas med det, även för skolor i utsatta områden. I dessa områden kan skolan utgöra en extra viktig knypunkt för såväl barn som vårdnadshavare.

Att ordet trygghet är så frekvent använt kan vara ett resultat av känslan av en ökad otrygghet och osäkerhet i Sverige och i omvärlden. Det är därför viktigt att hålla isär begreppen *säkerhet* och *trygghet* när vi diskuterar hur skolor kan arbeta med och lyfta tryggheten i skolan. Medan skolan kan lyfta trygghetsfaktorer såsom engagerade lärare, små klasser, extra stödinsatser vid behov och hur de arbetar med att skapa en inkluderande miljö för alla barn så kan skolan inte garantera total säkerhet i en osäker omvärld. När vi gör analyser och ger rekommendationer syftar vi i rapporten till hur Stockholms stad kan öka känslan av trygghet. Vi ger inte rekommendationer kring hur skolor ska arbeta med att öka säkerhetsläget. Trots att det är ett viktigt och aktuellt tema så ligger det utanför denna förstudies uppgift.

Skolans akademiska standard omnämns av de flesta som en viktig faktor, något som inte är förvånande då det handlar om skolans kärnuppdrag. Även detta tema går att koppla till vikten av engagerade och kompetenta lärare som har kunskap att lära ut och stötta barn att klara skolan. Ur svaren från intervjuerna verkar det dock som att en skola inte nödvändigtvis behöver betraktas som ”den bästa skolan” för att vårdnadshavare ska söka skolan som ett

förstaval, utan att ”en bra skola” verkar räcka för många, om viktiga behov som närhet, trygghet och akademisk kvalitet uppfylls.

Informationsträffar ger en bra bild av skolan

Flera av de intervjuade vårdnadshavarna har besökt en eller flera skolor innan de har sökt plats. Informationsträffar där vårdnadshavare får chans att träffa rektor och lärare, ställa frågor och se sig om i lokalerna är bra tillfällen för Stockholms stads skolor att förmedla bilden av skolan och att ge vårdnadshavarna en känsla av såväl personalen som skolmiljön. För att så många vårdnadshavare som möjligt ska ha möjlighet att besöka de skolor som de är intresserade av är det viktigt med tydlig kommunikation och att inbjudningar når fram. För att nå ut brett rekommenderas att skolorna använder flera olika kanaler. Några exempel är:

- Inbjudningar via utskick i brevlådan
- Affischer i närområdet
- Digitala kampanjer
- Information på förskolan och öppna förskolan

Förskolan är en viktig kommunikativ arena

Det framgår av förstudien att stadens förskolor har en viktig roll i att berätta för vårdnadshavare om de kommunala grundskolorna som finns i området, men att det i många fall är en underutnyttjad kanal. Medan en del förskolor tar ett aktivt ansvar i att informera om grundskolor i närheten verkar andra göra det i liten utsträckning. De kommunala grundskolorna bör fördjupa samarbetet med de kommunala förskolorna i området och förse förskolorna med relevant information så att de har goda förutsättningar att informera vårdnadshavare om stadens skolor. Exempel på relevant information är när kommunala skolor i området har informationsträffar.

Stadens skolor behöver stärka sina berättelser

Förstudien visar att stadens berättelse om den kommunala grundskolan behöver stärkas och att de enskilda skolorna även behöver berätta om fördelarna med just den skolan, eftersom stadens skolor har flera gemensamma fördelar, men också olikheter. Viktiga budskap som Stockholms stads skolor generellt bör lyfta är hur skolorna arbetar med trygghetsaspekter, trivsel och på vilka sätt stadens skolor rustar elever med kunskap för framtida studier. De kommunala grundskolorna i Stockholm har hög andel behöriga lärare och låg personalomsättning. Att höja upp personalen är ett

bra sätt att synliggöra den kvalitet som stadens skolor står för. För att förmedla starka budskap krävs tydlighet, och att alla som arbetar i skolan är med och skapar skolans berättelse. Det är ett arbete som varje skola rekommenderas att göra, utifrån en gemensam budskapsplattform.

Önskade kommunikationssätt från vårdnadshavare

Vårdnadshavare önskar enklare och mer tillgänglig information om skolor och ansökningsprocesser. Majoriteten av vårdnadshavarna i den kvantitativa undersökningen hade sökt efter information på skolors hemsidor innan de sökte grundskola. Från de kvalitativa samtalen fick vi till oss att vårdnadshavare efterfrågar en samlad webbsida med all information om skolor och hur man ansöker. Även deltagarna i kunskapsinventeringen var överens om att hemsidorna behöver ses över och arbetas om för att möta vårdnadshavares önskemål och förväntningar. Informationen behöver kännas mer modern, personlig och skolans berättelse behöver även förmedlas i bilder. Eftersom vårdnadshavare i Stockholm är en bred och spretig grupp med skilda beteenden och behov behöver information från skolan levereras på flera sätt. Förskolan har nämnts som en viktig arena. Hemsidorna är en annan plats där många söker information. Hemsidorna bör spegla bilden av skolan på ett attraktivt sätt. Även post hem i brevlådan har nämnts av vårdnadshavare som ett bra sätt att kommunicera. Eftersom vi numera möts av allt mindre postala utskick är det troligt att allt fler läser den reklam och information som skickas hem. Sociala medier är också bra för att nå ut.

Likheter och skillnader mellan olika områden

När vi har jämfört hur vårdnadshavare i olika områden har svarat på frågorna i den kvantitativa och kvalitativa undersökningen har vi kunnat skönja både likheter och skillnader. Jämförelser har gjorts mellan vårdnadshavare i Skärholmen och vårdnadshavare i Norra innerstaden. En väsentlig skillnad mellan områdena är den demografiska sammansättningen. I Norra innerstaden är 98 % av de personer som vi pratat med födda i Sverige, i Skärholmen är endast 13 % av respondenterna födda i Sverige. När vi har jämfört utbildningsnivån har vi också sett stora skillnader. I Skärholmen har cirka 50 % av de vi intervjuat en utbildning motsvarande högskolenivå, i Norra innerstaden är siffran över 90 %. När vi undersökte antal barn per familj så såg vi att man har färre barn i Norra innerstaden, det är fler i Skärholmen som har tre barn eller

fler. Alla dessa faktorer påverkar förutsättningar kopplade till skolan och hur vårdnadshavare tar till sig information.

Fortsättningsvis har vi från den kvantitativa undersökningen kunnat se att fler vårdnadshavare i Skärholmen har fått information om en grundskola från förskolan innan de sökte medan rekommendationsgraden från vänner och bekanta är högre i Norra innerstaden. Detta kan ha att göra med att gruppen i Norra innerstaden är mer homogen och att vårdnadshavare i Norra innerstaden som är födda och uppvuxna i Sverige har ett mer etablerat kontaktnät av personer som ger rekommendationer. Många personer som är födda i ett annat land har lägre kunskap om det svenska samhället och ett mer begränsat kontaktnät. För dessa personer kan förskolan spela en mer central roll och vara ett nav för information om samhället och skolan. Fler vårdnadshavare i Norra innerstaden har besökt skolan innan de sökte, något som kan ha att göra med att de har lättare att tillskansa sig information om aktuella händelser som öppet hus.

Färre vårdnadshavare i Skärholmen vill att barnen ska gå i en skola i närheten av hemmet, något som snarare kan kopplas till bristande säkerhetsläge i området än till faktorer kopplade till skolorna.

Även då vi har sett stora skillnader mellan områdena och vårdnadshavargrupperna så har vi också sett flera likheter. Gällande vad vårdnadshavare värderar högt i skolan ser vi att samma saker är viktiga, oavsett var man bor; närhet, trygghet, hög akademisk nivå och lärare som bryr sig är det som vårdnadshavare värderar högst.

Lokal förankring och relation med civilsamhället är centralt

Ur inläsningen och kunskapsinventeringen har det framkommit att det är viktigt att de kommunala grundskolorna samarbetar med lokalsamhället och skapar en relation med relevanta aktörer som verkar i området, till exempel idrottslivet, föreningar och förskolan. Ett exempel på det är att etablera ett nära samarbete med de kommunala förskolornas rektorer. Genom att vara närvarande på plats och i de samtal som pågår i lokalsamhället kan den kommunala grundskolan bygga förtroende och etablera relationer med vårdnadshavare och unga. Vidare är det viktigt att de kommunala skolorna är snabbfotade och att de arbetar med uppsökande kontakt, för att se till att information om skolan finns lättillgänglig för alla vårdnadshavargrupper.

Vårdnadshavares syn på fristående och kommunala grundskolor

De vårdnadshavare som vi har intervjuat i såväl den kvantitativa som den kvalitativa undersökningen har berättat om deras syn på fristående och kommunala skolor. Sammantaget har vi sett att det finns en lägre kännedom om skillnaden mellan kommunal och fristående skola i Skärholmen än i Norra innerstaden. Det kan ha att göra med att det bor många utrikes födda vårdnadshavare i Skärholmen som har mindre kunskap om det svenska skolsystemet. Vi har också sett skillnader i huruvida vårdnadshavare föredrar en kommunal eller fristående skola. Över 50 % av vårdnadshavarna på Östermalm vill att barnen ska gå i en fristående skola. I Skärholmen var siffran knappt 5 %. Det är den största skillnaden mellan områdena som vi har kunnat se. När vi har jämfört Vårberg och Gärdet såg vi i stället små skillnader, där 24 % av vårdnadshavarna i Vårberg ville att barnen skulle gå i en fristående skola, siffran på Gärdet var 29 %.

Vi har även sett att fler vårdnadshavare som har barn på fristående skolor har blivit rekommenderade skolan än vårdnadshavare som har barn på kommunala skolor. Det kan tyda på att vårdnadshavare som söker fristående skolor i vissa fall gör ett mer aktivt val. För att få plats på en del fristående skolor krävs det att du ställer barnet i kö redan vid födseln. De vårdnadshavare som känner till detta och ställer barnet i kö gör ett tydligt val långt innan barnet ska börja skolan, även om vi vet att det finns det vårdnadshavare som sedan ändrar sig när det väl är dags att söka skola. Av de vårdnadshavare som har barn på en fristående skola vill de allra flesta att barnen ska gå på en fristående skola. Av de vårdnadshavare som har barn på en kommunal skola vill de flesta att barnen ska gå på en kommunal skola. Det vittnar om att de flesta är nöjda med barnens skola, oavsett regi. För de flesta verkar inte regin vara avgörande utan snarare om skolan lever upp till behov och förväntningar.